

**Текст, його основні ознаки. Будова тексту.
Мікротема й абзац, спільне й відмінне між ними.
Види і засоби міжфразового зв'язку**

Опрацювання матеріалу

Прочитайте групи речень. Дайте відповідь на питання

А. Україна – це моє минуле, теперішнє та майбутнє.

З нею тісно пов'язане моє народження, дитинство. Тут я виріс, тепер навчаюся у школі. Україна – це любий моєму серцю край. Тут мій рідний дім. Дорогі родичі, друзі та знайомі – хороші люди, які оточують мене. Український край багатий на гарні традиції та задушевні пісні. Мені подобається милозвучна рідна мова.

Я хочу бути гідним громадянином держави Україна.

Б. Україна — це неповторна культура: ніжна лірична пісня, героїчна, сповнена патріотизму дума, вишитий рушник на покуті, розмальована святкова писанка, мова солов'їна... Кожну державу формує народ, який живе на її теренах і творить національну культуру. Я щиро вірю в невмирущість української нації і завжди обстоюватиму свою віру, як робили це тисячі моїх предків і як роблять це тисячі моїх сучасників, Україна вічна, бо вічний її народ. Напевне, кожен із нас колись замислювався над тим, що таке рідна країна, чим вона особлива, чим вирізняється з-поміж тисяч інших країн світу.

Що в них спільне?

Що відмінне?

Чим текст відрізняється від речень?

Виберіть УСІ основні ознаки тексту
 наявність теми й основні думки
 наявність складних безсполучникових речень
 наявність двох і більше речень
 відсутність абзаців
 послідовність та завершеність викладу
 граматичний зв'язок між реченнями
 складається з односкладних речень
 пов'язаність речень за змістом

Як визначити тему тексту?

Що значить “основна думка тексту”?

Дайте заголовок *групі речень А*. Ваш заголовок виражає тему чи основну думку?

Перевірте свої
спостереження з
теоретичним
матеріалом

Текст

Текст – це група речень, об'єднаних між собою темою, основною думкою та граматично.

У тексті ширше й повніше, ніж у реченні, розгортаються й конкретизуються думки, воля, почуття.

Ознаки тексту

Основні ознаки тексту:

- наявність теми й основної думки
- наявність двох і більше речень
- пов'язаність речень за змістом
- послідовність та завершеність викладу
- граматичний зв'язок між реченнями

Тема

Тема тексту – це те, про що в ньому йдеться.

Основна думка

Основна думка тексту – це те головне, що автор стверджує, до чого він закликає, чого навчає.

Відновіть деформований текст, розташуйте частини по порядку.

Прочитайте теоретичний матеріал і дайте відповідь на питання:

Що спільного і відмінного між мікротемою й абзацом?

У тексті, що розкриває певну тему, визначають мікротеми.

Мікротема – це частина загальної теми (частина тексту, що містить окрему, відносно закінчену думку).

Мікротеми тексту визначають, складаючи його план. Чітко сформульована мікротема — це пункт простого плану тексту.

Тематичне речення — найбільш значуще речення мікротеми, у якому визначається предмет мовлення.

Найбільш значимі у змісті тексту чи абзацу слова називаються **ключовими**.

Перехід від однієї мікротеми до наступної позначається абзацом.

Абзац —

- це ряд речень, що містять закінчену думку;
- це частина тексту, у якій розкривається зміст мікротеми;
- дозволяє легко сприймати й читати текст;
- кожний абзац записується з нового рядка, виділяється відступом в першому рядку (пишеться "з червоного рядка");
- абзац може складатися й з одного речення, яке розкриває одну мікротему.

Тобто текст має тему, ділиться на абзаци. А кожен абзац містить свої мікротеми (одну чи більше), які визначаються в тематичному реченні.

Робота з текстом Вправи 430. Прочитайте текст. Виконайте завдання до тесту

Тема тексту:

Основна думка тесту:

	<i>Мікротема.</i>	<i>Тематичне речення.</i>	<i>Ключові слова</i>
1			
2			
3			
4			
5			

У тексті речення між собою пов'язані.

Які ж існують засоби зв'язку?

Перегляньте відео, впишіть, які засоби зв'язку згадуються у відеоролику

ЗАСОБИ МІЖФРАЗНОГО ЗВ'ЯЗКУ

Засоби	Приклади
Займенники	Біля хати росли кущі барвінку . Здавалося, що він і зимою зеленіє .
Сполучники	Посіви потерпали від спеки. Але дощу не було.
Синоніми	Птахи мають неабиякий апетит. Деякі пернаті за день з'їдають кількість поживи, яка перевищує їхню вагу.
Повтори слів	Варто знати традиції народу, звичаї. І не тільки знати , але й зберігати те, що започаткувало старше покоління.
Спільнокореневі слова	Розстебнули хмари свої торби і сипонули на землю снігом . І полетіли, кружляючи в повітрі, снігові метелики .
Прислівники	Хлопці підійшли до великої купи листя. Звідти почувся якийсь писк.
Єдність видових і часових форм дієслів-присудків	Після довгих мандрів у диких горах знайшов юнак брилу білого благородного мармуру. Поглянув на неї й побачив свою кохану.
Вставні слова (словосполучення)	Відступати нам, по-перше , нікуди. А по-друге , немає підстав .

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Часто без повтору слів, їхніх форм і спільнокоренових слів не можна забезпечити логічність, стрункість передачі думки. Проте не слід змішувати повтор як засіб зв'язку з повторенням слів у межах одного речення чи неширокого контексту, що є результатом бідного словникового запасу мовця.

Прочитайте теоретичний матеріал,

доповніть, які ще засоби зв'язку є

Речення в тексті поєднуються **послідовним (ланцюговим), паралельним або комбінованим способами.**

Перегляньте відео, прочитайте теорію.

Повернімося до тексту вправи 430. Визначте вид міжфразового зв'язку, обґрунтуйте.

А також засоби міжфразового зв'язку

Приклади

Закріплення

Метод «Незакінчене речення»

1. Група речень, об'єднаних між собою темою, основною думкою та граматично, називається...
2. Будь-який текст складається з двох і більше...
3. Те, про що йдеться в тексті, називається...
4. Те головне в тексті, що автор стверджує, до чого він закликає, чого навчав, називається...
5. Основні ознаки тексту – усі, крім
 - Наявність теми й основної думки.
 - Наявність двох і більше речень.
 - Усі речення прості
 - Пов'язаність речень за змістом.
 - Послідовність та завершеність викладу.
 - Граматичний зв'язок між реченнями.
6. Текст має структуру. У ньому є...
7. Одне найбільш значуще речення мікротеми називається...
8. Слова в тексті, які мають істотне смислове навантаження, називаються...
9. Те головне в тексті, що автор стверджує, до чого він закликає, чого навчав, називається...
10. Вид міжфразового зв'язку: кожне наступне речення немовби чіпляється за попереднє, розкриваючи, уточнюючи зміст ...
11. Вид міжфразового зв'язку: кожне речення характеризується відносною самостійністю...
12. Прочитайте речення, який засіб міжфразового зв'язку застосований?
У кожного українця гіркий запах полину, квіт чорнобривців, ук-раїнська пісня викликає щем у душі — це генетична пам'ять нашої-го народу, те велике, що об'єднує людей у єдину спільноту — україн-ський народ. Духовне багатство народу накопичувалось з давніх-давен і, як найдорожчий скарб, передавалося із покоління в покоління...

Підсумок

На уроці я навчився (навчилася)...

Мені було незрозумілим...

Хочу задати питання...